

การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Personal Financial Planning of Tour Guides in Chiangmai Province During COVID-19 Pandemic

วัลลพ ล้อมตะคุ¹ และ สิทธิชัย ลีวิวัฒน์วงศ์²

Wanlop Lomtaku¹ and Sittichai Leewiwatwong²

สาขาวิชาการเงินและการลงทุน คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Finance and Investment program, School of Business and Communication Arts, University of Phayao

E-mail: wanlop.lo@up.ac.th

Received May 16, 2023; Revised July 25, 2023; Accepted August 22, 2023

Abstract

The purpose of this study was to study the personal financial management of tour guides in Chiang Mai province during the COVID-19 pandemic. A questionnaire was used to collect data from the samples of 119 tour guides in Chiang Mai province, and an in-depth interview was used to collect data from 20 subjects. The data were analyzed using frequency percentile, mean standard deviation, and context analysis. The research findings were as follows: 1) Most of the guides are female, 41–50 years old, and single. They have 2–3 family members and hold a bachelor's degree. During the COVID-19 pandemic, most of the samples had revenue of less than 10,000 Baht, expenses per month of between 10,001 and 20,000 Baht, and did not have savings or investments. 2. Their personal financial management is as follows: 2.1) In revenue management, most of the samples had increased revenue from other jobs, and they had split the revenue proportion. 2.2) In expense management, most of the samples reduced unnecessary expenses and reviewed monthly expenses. 2.3) In saving and investment, most of the samples had many ways for saving and investment. 2.4) In debt management, most of the samples reviewed all debts, prioritized debt for closing, and did not make more debt.

Keywords: Personal Financial; Guide; COVID-19

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 119 ราย ร่วมกับการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี สถานภาพโสด มีจำนวนสมาชิกครอบครัว 2 – 3 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ช่วงปี พ.ศ. 2563–2565) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท และไม่มีการออมหรือการลงทุน 2) มัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนการเงินส่วนบุคคล 2.1) มีการหารายได้เพิ่มเติมโดยทำอาชีพเสริม และมีการแบ่งสัดส่วนรายได้ต่าง ๆ อย่างชัดเจน 2.2) มีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และมีการทบทวนรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน 2.3) มีการวางแผนและตั้งเป้าหมายในการออมหรือการลงทุน และมีการจัดสรรเงินออมหรือเงินลงทุนไว้ก่อนใช้จ่าย 2.4) มีการสำรวจหนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมด มีการจัดลำดับการปิดหนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมด และไม่ก่อหนี้สินใหม่เพิ่ม

คำสำคัญ: การเงินส่วนบุคคล; มัคคุเทศก์; ไวรัสโคโรนา 2019

บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เศรษฐกิจของโลกโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวของโลกถดถอยลงอย่างมาก โดยส่งผลกระทบต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชากรโลกในหลายบริบท ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยในด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบทางตรงต่อการท่องเที่ยวในภาวะถดถอย ประสิทธิภาพทางตรงต่ออัตราการจ้างงานโดยเฉพาะกลุ่มมัคคุเทศก์ โดยนับตั้งแต่ปลายปี 2562 ที่ผ่านมามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้ามาในประเทศไทยค่อนข้างต่ำ เนื่องด้วยมาตรการต่าง ๆ จากภาครัฐและการปิดประเทศ รวมถึงการชะลอการเดินทางข้ามประเทศ เป็นต้น ส่งผลกระทบทางตรงต่อการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ที่ไม่มียานพาหนะเนื่องจากมีรายได้หลักจากการนำเที่ยว จึงจำเป็นต้องวางแผนการประกอบอาชีพในรูปแบบอื่นเพื่อพวงรายได้ครอบครัว ผลพวงจากการที่ภาคการท่องเที่ยวมีการหดตัวอย่างหนักจากพิษของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสองปีที่ผ่านมา เป็นผลให้คนที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ได้รับผลกระทบโดยตรง จากการไม่มียานพาหนะและไม่มียาได้จากงานด้านการนำเที่ยว และต้องพยายามหารายได้จากแหล่งอื่นเพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ (Department of Disease Control, 2021)

อาชีพมัคคุเทศก์หรือไกด์ (Guide) คือ คนที่ทำงานเกี่ยวกับการพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ และอธิบายความรู้ที่น่าสนใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ ให้นักท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ดูแลอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายตลอดการเดินทาง มัคคุเทศก์จะได้รับค่าตอบแทนการทำงานเป็นเงินเดือนประจำหรือค่าจ้างเป็นรอบในการนำเที่ยว ซึ่งจะคิดค่าจ้างเป็นรายวัน เฉลี่ยประมาณวันละ 1,500 – 3,000 บาท และอาจจะได้รับค่าตอบแทนถึง 100,000 บาท ซึ่งเป็นค่านายหน้าจากบริษัท

หรือร้านที่พานักท่องเที่ยวมาซื้อของที่ระลึก หรือเข้าชมการแสดงในสถานที่ท่องเที่ยว ผู้ทำงานมัคคุเทศก์มีกำหนดเวลาทำงานที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับโครงการและแผนการนำเที่ยวในแต่ละรายการ (Admission Premium, 2017) แต่ในช่วงปี 2563-2565 ในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้นักท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก ทำให้อาชีพมัคคุเทศก์ได้รับผลกระทบโดยตรง

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบน มีความอุดมไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติและ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมล้านนาและความทันสมัยที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว ดังนั้นเชียงใหม่จึงเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาจำนวนมาก ปีละหลายล้านคน กิจกรรมท่องเที่ยวยอดนิยมในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การขึ้นไปสักการะพระธาตุดอยสุเทพซึ่งเป็นสถานที่สำคัญคู่บ้านคู่เมืองของชาวเชียงใหม่ สัมผัสวิถีชีวิตพื้นเมืองและเลือกซื้อสินค้าที่ถนนคนเดินท่าแพ ชมพันธุ์ไม้หายากชนิดที่สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ หรืออุทยานหลวงราชพฤกษ์ รวมไปถึงการแวะซื้อ-ชม-ชิมร้านค้า ร้านอาหาร และศิลปวัฒนธรรม บนถนนนิมมานเหมินท์ นอกจากนี้ การเที่ยวชมธรรมชาติและดอยต่าง ๆ ก็ถือเป็นอีกกิจกรรมที่ไม่ควรพลาดเมื่อมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นไปเหยียบจุดสูงสุดของประเทศไทยบนยอดดอยอินทนนท์ ชิมรสชาติความสวยงามของนาขั้นบันไดม่อนแจ่ม การไปรับลมหนาวพร้อมชมดอกพญาเสือโคร่งที่ดอยอ่างขาง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบโฮมสเตย์ที่หมู่บ้านแม่กำปอง และเยี่ยมชมหมู่บ้านม้งที่ดอยปุย (Amazing Thailand, 2022)

จากการรายงานข้อมูลเบื้องต้นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่ ช่วงก่อนเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปี 2561 จำนวน 3.2 ล้านคน มีรายได้ 41,315.75 ล้านบาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็น 3.4 ล้านคน มีรายได้ 43,438.84 ล้านบาท ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้นักท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 เหลือเพียง 0.5 ล้านคน รายได้ลดลงเหลือ 7,366.71 ล้านบาท และในปี 2564 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยเพียง 0.03 ล้านคน และรายได้ เหลือเพียง 218.32 ล้านบาท (Ministry of Tourism and Sports, 2022)

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล (personal financial planning) หมายถึง การทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิต (life goals) ของบุคคลโดยผ่านการบริหารและการวางแผนทางการเงิน ซึ่งถูกออกแบบมาสำหรับแต่ละบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องตั้งแต่การวางแผนข้อมูลทางการเงินของบุคคล กำหนดวัตถุประสงค์ ตรวจสอบฐานะการเงินในปัจจุบัน กำหนดกลยุทธ์และแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวในอนาคต (Sektrakul, 2010)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงสถานการณ์ โควิด 19 ว่าในช่วงปี 2563-2565 (เมษายน 2565) มัคคุเทศก์มีการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของเขาอย่างไร เขามีแนวทางการหารายได้ แนวทางการใช้จ่าย การออมและการลงทุน และการบริหารจัดการหนี้สินอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวมัคคุเทศก์ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย ในการรับทราบแนวทางในการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล และได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับทราบข้อมูลและนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการช่วยเหลือมัคคุเทศก์ และประชาชนในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเด็นเรื่อง รายได้ ค่าใช้จ่าย เงินออม หรือการลงทุน และหนี้สิน

ขอบเขตด้านตัวแปร: การวางแผนการเงินส่วนบุคคล การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากร คือ มัคคุเทศก์ในจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 647 คน (Division of Tourism Business and Guide Registration North Center, 2022) (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่ มัคคุเทศก์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 119 ราย

ขอบเขตพื้นที่การวิจัย: จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้: 1 กันยายน 2564 – 30 สิงหาคม 2565

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับมัคคุเทศก์

ความสำคัญของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์ (Yuwasute, 2014) หมายถึง ผู้ที่นำหน้าที่นำผู้อื่นไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้คำอธิบาย แนะนำเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับเส้นทาง ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในท้องถิ่น หรือ สถานที่นำเที่ยวนั้น ๆ เป็นอย่างดี สามารถอำนวยความสะดวกความปลอดภัย และให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวได้ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นี้ ต่อมาได้กลายเป็น อาชีพสำคัญอย่างหนึ่งในวงการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

มัคคุเทศก์เป็นผู้นำเที่ยวหรือผู้เดินทาง ได้แก่ ผู้นำบุกเบิก (Pathfinders) คนนำเที่ยว (Bear leader) ตัวแทน (Proems) และคนนำทางท่องเที่ยว (Cicerones) Yuwasute (2014) ได้กล่าวถึงความสำคัญของมัคคุเทศก์ไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1) ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อบริษัทนำเที่ยว

1.1) เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในการนำเที่ยวอำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าแทนบริษัทนำเที่ยว

1.2) เป็นผู้รักษามลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แทนบริษัทนำเที่ยว เช่น ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การถูกเอารัดเอาเปรียบจากสถานประกอบการ

1.3) เป็นผู้ที่จะสร้างชื่อเสียง และคอยโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้กับบริษัทนำเที่ยวที่ตนสังกัด ให้นักท่องเที่ยวทราบ

1.4) เป็นตัวแทนของบริษัทนำเที่ยว ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว ร้านสินค้าที่ระลึก บริษัทนำเที่ยวอื่น ๆ ฯลฯ

1.5) เป็นผู้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก ร้านอาหารตลอดจนข้อมูลสถานที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่เป็นปัญหา ข้อควรแก้ไข ข้อเสนอแนะในการนำเที่ยวแต่ละครั้ง มารายงานให้บริษัทนำเที่ยวทราบ เพื่อให้บริษัทนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการบริการต่อไป

2) ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อนักท่องเที่ยว

2.1) มัคคุเทศก์จะเป็นผู้อธิบายประวัติ ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ คอยตอบข้อซักถามจากนักท่องเที่ยว เป็นที่ปรึกษาส่วนตัวได้ ในทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในครั้งนั้น ๆ

2.2) นักท่องเที่ยวจะได้ประหยัดเวลาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากมีมัคคุเทศก์คอยอธิบาย ให้ข้อมูลอยู่แล้ว

2.3) มัคคุเทศก์ก็เป็นผู้สร้างกิจกรรมระหว่างการเดินทางให้เกิดความสนุกสนาน ในการท่องเที่ยวสร้างสรรคการเดินทางให้มีชีวิตชีวา ทำให้นักท่องเที่ยวได้แสดงออกอย่างมีความสุข ได้ผ่อนคลายไม่เบื่อหน่ายในการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวครั้งนั้น ประทับใจ ผ่องใสมากกว่า

2.4) นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวด้วยความปลอดภัยมากกว่า เนื่องจากมัคคุเทศก์จะเป็นผู้คอยดูแลตักเตือนให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังในการท่องเที่ยวในจุดที่ควรระมัดระวัง หรืออาจเป็นอันตราย

2.5) นักท่องเที่ยวจะลดความเสี่ยงจากความไม่รู้ไม่เข้าใจในการท่องเที่ยว เช่น ลดความเสี่ยงในการหลงทางหรือ ความเข้าใจผิด เกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ เมื่อ มัคคุเทศก์คอยแนะนำอยู่

2.6) มัคคุเทศก์จะเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในแทบทุก ๆ เรื่อง เช่น ช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออกประเทศ ช่วยต่อรองราคาสินค้า เก็บรักษาพาสปอร์ตแทนนักท่องเที่ยว ช่วยขนสัมภาระ เป็นต้น

2.7) มัคคุเทศก์ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ไม่ละเลยต่อสิ่งที่ดีควรรู้

2.8) มัคคุเทศก์จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าแทนนักท่องเที่ยว เช่น ถ้านักท่องเที่ยวทำพาสปอร์ตหาย ก็ช่วยติดต่อไปยังสถานทูต หรือกรณีนักท่องเที่ยวเกิดเจ็บป่วยก็ต้องดูแลรักษานำส่งโรงพยาบาล เป็นต้น

2.9) มัคคุเทศก์เป็นผู้คอยรักษาเวลาอันมีค่าแก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้ เที่ยวตามโปรแกรมที่ระบุจัดสรรเวลาการท่องเที่ยวแต่ละจุดได้อย่างเหมาะสม

3) ความสำคัญของมัคคุเทศก์ต่อแหล่งท่องเที่ยว

3.1) มัคคุเทศก์เป็นผู้ที่คอยดูแลเอาใจใส่คุ้มครองอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุก ๆ ที่ ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งสร้างงาน สร้างอาชีพของตน แทนเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งบางจุด เจ้าหน้าที่อาจดูแลไม่ทั่วถึง

3.2) มัคคุเทศก์เปรียบเสมือนตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยวในการทำหน้าที่ผู้นำท่องเที่ยว เป็นผู้สร้างภาพพจน์และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และแนะนำชักชวนนักท่องเที่ยวให้เที่ยวอย่างถูกวิธีไม่ทำลาย ทรัพยากรการท่องเที่ยว

3.3) แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่อยู่นอกเหนือความสนใจ โดยอาจเข้าถึงได้ ยากลำบาก แต่มีความสวยงาม ก็ต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์จากมัคคุเทศก์ด้วยเช่นกัน

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล

ความหมายของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล (personal financial planning) หมายถึง การทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิต (life goals) ของบุคคลโดยผ่านการบริหารและการวางแผนทางการเงิน ซึ่งถูกออกแบบมาสำหรับแต่ละบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องตั้งแต่การวางแผนข้อมูลทางการเงินของบุคคล กำหนดวัตถุประสงค์ ตรวจสอบฐานะการเงินในปัจจุบัน กำหนดกลยุทธ์และแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวในอนาคต อาจสรุปได้ว่า การวางแผนการเงินส่วนบุคคลช่วยเชื่อมช่องว่างทางการเงินระหว่าง “เราอยู่ ณ ที่ใดในปัจจุบัน” กับ “เราต้องการไปที่ใดในอนาคต” ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดเฉพาะของแต่ละบุคคล (Sektrakul, 2010)

จากความหมายข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการดำรงชีวิตให้มีความสุขในระยะยาวนั้น ควรมีแผนทางการเงินที่ดี ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เพราะต้องยอมรับว่ามีมิติของการมองชีวิต มีมิติทางการเงินอยู่ด้วย เช่น ถ้าเป้าหมายของชีวิต คือ ต้องการเกษียณและมีเงินใช้ดำรงชีพหลังเกษียณอย่างที่ไม่ทำให้มาตรฐานของตนเองลดลงไปมากนัก ในมิติทางการเงินก็ต้องตอบว่าตามมาตรฐานนั้นคือ ต้องใช้เงินเดือนเดือนละเท่าใด เป็นต้น หรือถ้าเป้าหมายของชีวิตในอีก 5 ปีข้างหน้าต้องการไปท่องเที่ยวยุโรปกับครอบครัว ในมิติทางการเงินก็ต้องตอบว่าเราจะต้องเก็บเงินให้ได้เท่าใด จึงจะมีพอที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ เวลาพูดถึงมิติทางการเงิน ไม่ได้หมายความว่าให้เป็นคน “หน้าเงิน” หรือ “money concern” แต่ให้มองว่า การที่จะบรรลุเป้าหมายหลาย ๆ ประการในชีวิต ส่วนใหญ่ต้องมีการเตรียมเงินทองไว้ให้เพียงพอ เพื่อไม่ให้ชีวิตมีความลำบากซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในชีวิตอย่างหนึ่ง การสามารถบรรลุทั้งเป้าหมายหลักและเป้าหมายรองของชีวิตด้วยแผนทางการเงินแบบนี้ จะทำให้การดำรงชีวิตเป็นไปแบบมีทิศทาง เกิดความมั่นคงในชีวิตทั้งในด้านการเงินและครอบครัวในที่สุด (Sektrakul, 2010)

ความหมายของอิสรภาพทางการเงิน

อิสรภาพทางการเงิน หมายถึง การที่คนเรามีหลักประกันทางการเงินที่มั่นคงเพียงพอที่จะใช้ชีวิตได้อย่างสุขสบายตามสมควรแก่อัตภาพ โดยไม่ต้องพึ่งพาใครมากเกินไป และไม่ต้องหวาดผวากับปัญหาเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ว่าจะมีไม่พอกับการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในอนาคต (Sektrakul, 2010)

หลักพื้นฐานสำคัญของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล

การวางแผนการเงินส่วนบุคคลในอีกความหมายหนึ่งมักจะถูกเรียกว่า “การบริหารความมั่งคั่ง (wealth management)” แต่คนส่วนใหญ่มักเข้าใจผิดว่า เวลาพูดถึงความมั่งคั่ง จะถูกมองเป็นเรื่องของคนรวยเท่านั้น ที่จริงแล้วเป็นเรื่องเดียวกัน ไม่ว่าคนจนคนรวยก็ควรได้รับความรู้เรื่องนี้ เพียงแต่คนจนต้องผ่านขั้นตอนบางอย่างโดยเฉพาะในเรื่องการสร้าง ความมั่งคั่ง ส่วนคนที่มั่งคั่งอยู่แล้วก็ต้องเรียนรู้หลักการของการปกป้องความมั่งคั่ง ต่อยอดความมั่งคั่ง และการกระจายความมั่งคั่งไปยังลูกหลานหรือสังคมต่อไป (Sektrakul, 2010)

ความมั่งคั่ง หมายถึง ขนาดของสินทรัพย์สุทธิของบุคคลซึ่งมาจาก สินทรัพย์รวมของบุคคล หักออกด้วยหนี้สินของบุคคล และ การบริหารความมั่งคั่งของบุคคล หมายถึง กระบวนการจัดการให้เกิดความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนของสินทรัพย์สุทธิ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินสำหรับตนเอง หรือลูกค้าในระยะยาวต่าง ๆ

แนวทางในการสร้างความมั่งคั่งของบุคคล (Sektrakul, 2010)

1) รู้หา (How to earn) รู้วิธีใช้ความสามารถของตน (human assets) ในการหารายได้ การได้เงินเดือนจากการทำงานของเราเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องนี้ ยิ่งการงานประสบความสำเร็จก็จะมีรายได้สูงขึ้น ส่งผลให้ความสามารถที่จะออมมีมากขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานอย่างดีของการสร้างความมั่งคั่งให้เกิดขึ้น ช่องทางของการรู้หาไม่ได้มีเฉพาะการเป็น

ลูกจ้าง แต่การเลือกนำเงินทุนและแรงงานของเราไปลงทุนเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneur) ก็ทำให้มีโอกาสจะได้รับผลตอบแทนที่สูง ซึ่งเป็นรากฐานของการออมเพื่อความมั่งคั่งได้เป็นอย่างดี

2) รู้เก็บ (How to save) การแบ่งรายได้มาเพื่อออมทันทีเป็นการสร้างวินัยทางการเงินเพื่อให้ฐานของเงินออมขยายตัวเพิ่ม รองรับการสร้างความมั่งคั่งในอนาคต และเงินออมควรแบ่งออกเป็นส่วนๆ ตามวัตถุประสงค์ของการออม ซึ่งมีทั้งระยะสั้นและระยะยาว

3) รู้ใช้ (How to spend) การใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือยเป็นหลักคิดสำคัญ เพื่อให้รายได้ที่คงเหลือเป็นเงินออมมีเพียงพอที่จะใช้จ่ายฐาน สร้างความมั่งคั่งในวันข้างหน้า

4) รู้ขยายดอกผล (How to invest) แนวคิดออมดีกว่าไม่ออม และออมก่อนรวยกว่า ยังไม่พอที่จะสร้างความมั่งคั่งได้ เราจะต้องเรียนรู้ว่าเงินออมของเรามีทางเลือกอะไรบ้างที่จะนำไปขยายผลให้เหมาะกับระดับความเสี่ยงที่เรายอมรับได้ ไม่ใช่ฝากธนาคารเพียงอย่างเดียว

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่ และมีการการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา คือมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 647 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565) (Division of Tourism Business and Guide Registration North Center, 2022) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 247 คน กระจายแบบสอบถามผ่านกลุ่ม line ของมัคคุเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่ และมีกลุ่มตัวอย่างตอบกลับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 119 คน อีกทั้งมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากมัคคุเทศก์ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มเติม จำนวน 20 ราย โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสมัครใจ (Volunteer sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์เป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check list) โดยรายละเอียดของข้อคำถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางการเงินของมัคคุเทศก์ (ช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019: ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2563) เป็นลักษณะคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check list) โดยรายละเอียดของข้อคำถาม ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน เงินออมและเงินลงทุนต่อเดือน และภาระหนี้สิน ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางการเงินของมัคคุเทศก์ (ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : ช่วงปี พ.ศ. 2563–เมษายน 2565) เป็นลักษณะคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check list) โดยรายละเอียดของข้อคำถาม ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน เงินออมและเงินลงทุนต่อเดือน และภาระหนี้สิน ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการวางแผน

การเงินส่วนบุคคลของมคคเทศก์ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดแบบเลือกตอบ (Check list) โดยรายละเอียดของข้อคำถาม ประกอบด้วย แนวทางการหารายได้ ช่องทางในการหารายได้ ช่องทางการออมและการลงทุน เป้าหมาย วิธีการ และแนวทางการวางแผนการเงินส่วนบุคคล บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ส่วนที่ 5 การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมคคเทศก์ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด โดยให้กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะแนวทางการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมคคเทศก์ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร่วมกับการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่สอบถาม เกี่ยวกับสถานะ ปัญหา และแนวทางในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมคคเทศก์ โดยผู้วิจัยได้ขออาสาสมัครมคคเทศก์ที่เต็มใจให้สัมภาษณ์ แจ้งความประสงค์มาในแบบสอบถาม และนัดสัมภาษณ์ในช่วงเวลาต่อมา

โดยมีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ (แบบสอบถาม) โดยดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่า IOC (Index of item objective congruence) ซึ่งได้ทำการส่งแบบสอบถามให้อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยแต่ละท่านมีความเชี่ยวชาญกันคนละด้าน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านระเบียบวิธีวิจัย ด้านการเงิน และด้านและด้านการท่องเที่ยว และทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา เช่น มคคเทศก์ในจังหวัดลำปาง เชียงราย หรือจังหวัดอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราคของแบบสอบถามวิจัยเท่ากับ 0.979

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์กระจายแบบสอบถามวิจัย ไปยังสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ และกระจายแบบสอบถามผ่านกลุ่ม line ของมคคเทศก์ในจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งได้ขอความอนุเคราะห์อาสาสมัครมคคเทศก์ที่สะดวกในการมาให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพิ่มเติม โดยมีมคคเทศก์ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ราย ที่สมัครใจ (Volunteer sampling) มาให้สัมภาษณ์เชิงลึกในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มีการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมคคเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีผลการศึกษาดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี สถานภาพโสด มีจำนวนสมาชิกครอบครัว 2 – 3 คน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

หากจำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์ เพศหญิงมีการ วางแผนการเงินส่วนบุคคลดีกว่าเพศชาย โดยมีคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าเพศชายในทุก ๆ ด้าน ทั้งในภาพรวม และด้านย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการจัดการรายได้ ด้านการจัดการรายจ่าย ด้านการจัดการการออมและการลงทุน และด้านการจัดการหนี้สิน

หากจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า มัคคุเทศก์ที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี มีการวางแผนการเงินส่วนบุคคลดีกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ทั้งในภาพรวม และด้านย่อยต่าง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ทั้งในภาพรวม และในด้านย่อยต่าง ๆ ทุก ๆ ด้าน

หากจำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า มัคคุเทศก์ที่มีสถานภาพสมรส (แต่งงานแล้ว) มีการบริหารการเงินส่วนบุคคลในภาพรวมและด้านการจัดการค่าใช้จ่ายดีกว่าด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.67 และ 4.02 ตามลำดับ) และมัคคุเทศก์ที่มีสถานภาพแยกกันอยู่มีการจัดการรายได้ การจัดการการออมและการลงทุน และการจัดการหนี้สินดีกว่ามากกว่า มัคคุเทศก์ที่มีสถานภาพอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.42 3.58 และ 4.17 ตามลำดับ)

ในช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019: ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2563) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 30,001 – 40,000 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท การออมหรือการลงทุนเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 2,001 – 4,000 บาท และไม่มีภาระหนี้สิน

ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : ช่วงปี พ.ศ. 2563-ปัจจุบัน) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท ไม่มีการออมหรือการลงทุน และมีภาระหนี้สิน ต่ำกว่า 200,000 บาท

ในส่วนของพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ หารายได้จากงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานมัคคุเทศก์ด้วยตนเอง เช่น การทำขนมขาย การขายของออนไลน์ มีการเรียนรู้และทำธุรกิจใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน ไม่มีการออมหรือการลงทุน มีการวางแผนบริหารจัดการเงินด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์ในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต มีการตั้งเป้าหมายระยะยาว (ระยะเวลามากกว่า 5 ปี) มีแนวทางในการวางแผนการเงินส่วนบุคคล คือเน้นความมั่นคงทางการเงิน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล คือตนเอง

ในส่วนของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการจัดการรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 1) พยายามหารายได้จากงานที่เกี่ยวข้องกับงานมัคคุเทศก์ 2) มีการแบ่งสัดส่วนรายได้ต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น รายได้จากการทำงาน และรายได้จากสินทรัพย์ และ 3) มีการหารายได้เพิ่มเติมโดยทำอาชีพเสริม ตามลำดับ ด้านการจัดการค่าใช้จ่าย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 1) มีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น การซื้อเสื้อผ้า เครื่องประดับใหม่ 2) มีการทบทวนรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน และ 3) มีจดบันทึกและทำบัญชีรายรับรายจ่ายแต่ละเดือน ตามลำดับ ด้านการจัดการการออมหรือการลงทุน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 1) มีการวางแผนและตั้งเป้าหมายในการออมหรือการลงทุน 2) มีการออมและการลงทุนหลายช่องทาง และ 3) มีการจัดสรรเงินออมหรือเงินลงทุนไว้ก่อนใช้จ่าย ตามลำดับ และด้านการจัดการหนี้สิน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 1) ไม่ก่อหนี้สินใหม่เพิ่ม 2) มีการสำรวจหนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมด และ 3) มีการจัดลำดับการปิดหนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมด ตามลำดับ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างมัคคุเทศก์ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับแนวทางการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ ในช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เพราะมองว่าอาชีพมัคคุเทศก์ มีรายได้ที่ค่อนข้างมาก ไม่มีเวลาว่างในการวางแผนการเงิน และไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการเงินมากนัก อีกทั้ง ชะล่าใจไม่คิดว่าจะเกิดเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขึ้น มัคคุเทศก์บางส่วนจึงไม่ได้วางแผนหรือเตรียมเงินไว้กรณีที่ไม่มียานพาหนะ และไม่มียานพาหนะ

แนวทางในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีการวางแผนการเงินที่เหลืออยู่เพื่อนำไปใช้ในสำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อรอสถานการณ์กลับมาเป็นปกติ มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดและและใช้จ่ายเมื่อจำเป็น มีการหาอาชีพอื่น ๆ ทำเพื่อให้มีรายได้เพื่อการดำรงชีพ เช่น ขายของออนไลน์-ออฟไลน์ ขายอาหาร-ขนม การขับรถส่งอาหาร เป็นต้น

สภาพจิตใจและการบริหารจัดการจิตใจและอารมณ์ของมัคคุเทศก์ ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีสภาพจิตใจที่แย่ง เนื่องจากมัคคุเทศก์เป็นอาชีพที่เคยพบเจอคนมากมาย ได้ทำงานพร้อมกับการท่องเที่ยว แต่กลับต้องมาอยู่ที่บ้านเป็นเวลานาน รายได้จากที่เคยได้รับค่อนข้างมาก กลายเป็นไม่มีรายได้เข้ามาเลย ทำให้ไม่มีเงินจ่ายหนี้สินและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จนเกิดความเครียด โรคซึมเศร้า และบางคนถึงขั้นฆ่าตัวตาย แนวทางการจัดการกับสภาพจิตใจของมัคคุเทศก์ คือ การทำสิ่งที่ตนเองชอบ เช่น การดูหนัง การฟังเพลง การทำอาหาร การออกไปพบปะเพื่อน เป็นต้น

ความต้องการของมัคคุเทศก์ ในการให้การสนับสนุน/ช่วยเหลือจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ อยากให้มีสวัสดิการของรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือมัคคุเทศก์ เพราะมัคคุเทศก์เป็นอาชีพที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมาก เช่น มีสวัสดิการการรักษาพยาบาล สิทธิในการเดินทางต่างๆ รวมไปถึงการกู้เงิน เพราะอาชีพมัคคุเทศก์ เป็นอาชีพที่กู้เงินจากสถาบันการเงิน ได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากไม่ได้มีรายได้ประจำ และไม่มีสลิปเงินเดือน

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม คือ คนที่ทำอาชีพมัคคุเทศก์ควรมีอาชีพเสริมอื่น ๆ ทำร่วมด้วย ไม่ควรทำอาชีพมัคคุเทศก์เพียงอย่างเดียวเพราะไม่รู้ว่าจะอนาคตจะเกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นอีกหรือไม่ และมัคคุเทศก์ควรมีการวางแผนการเงินส่วนบุคคล มีการเก็บออมเงินไว้ ทั้งนี้เพื่อใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้นอีกในอนาคต

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

ด้านข้อมูลทางการเงินของมัคคุเทศก์ ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ลดลงอย่างมาก มัคคุเทศก์เริ่มมีการปรับตัว โดยการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง ดังจะเห็นได้จากการมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนลดลงอย่างมาก ไม่มีการออมหรือการลงทุนเพิ่มขึ้น และเนื่องจากมัคคุเทศก์ไม่มีรายได้เข้ามาเหมือนช่วงก่อนการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องมีการก่อหนี้สินเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Teeratanisirikool (2020) ที่ศึกษา เทคนิคการจัดการการเงินส่วนบุคคลในภาวะวิกฤติ ผลพบว่าในช่วง

วิกฤตควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ซึ่งประกอบด้วย การจัดทำงบประมาณเงินส่วนบุคคล การลดค่าใช้จ่าย การวางแผนป้องกันความเสี่ยง การวางแผนหารายได้ และการวางแผนการลงทุน ตามลำดับ

ด้านพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัตตคุเทศก์ พบว่า มัตตคุเทศก์มีการหารายได้จากงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับมัตตคุเทศก์ มีการเรียนรู้และทำธุรกิจใหม่ ๆ ที่ไม่เคยทำมาก่อน แต่ก็ยังมีเงินไม่มากพอที่จะออมหรือลงทุน มีการวางแผนการเงินเพื่อป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคต มัตตคุเทศก์ส่วนใหญ่มีเป้าหมายทางการเงินระยะยาว (ระยะเวลามากกว่า 5 ปี) โดยเน้นความมั่นคงทางการเงิน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล คือตนเองและคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chanthanasiri (2020) ที่ได้ศึกษาถึงการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกษียณอายุราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ทำการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมดูแลฐานะทางการเงิน และป้องกันไม่ให้เกิดภาระหนี้สินที่มากเกินไปเกินความสามารถในการชำระหนี้ กรอบระยะเวลาที่กำหนดในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเป็นระยะกลาง (ระยะเวลา 1 ถึง 5 ปี) มีรูปแบบการวางแผนทางการเงิน คือ เน้นความมั่นคงทางการเงิน และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล คือ ครอบครัว

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของมัตตคุเทศก์ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

แนวทางในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัตตคุเทศก์ ในช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เพราะอาชีพมัตตคุเทศก์ เป็นอาชีพมีรายได้ที่ค่อนข้างมากไม่ค่อยมีเวลาวางแผนหรือศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินมากนัก อีกทั้ง มีการใช้จ่ายเพื่อสร้างความสุขให้ตนเองอย่างเต็มที่ เนื่องจากคิดว่าตนเองสามารถหารายได้มาได้ง่าย และไม่คิดว่าจะมีเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองไม่มีรายได้เข้ามาเป็นเวลานานเกิดขึ้น

แนวทางในการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัตตคุเทศก์ ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มัตตคุเทศก์ส่วนใหญ่มีการวางแผนและบริหารเงินออมที่มี เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รอสถานการณ์กลับมาเป็นปกติ มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น มีการขายสินทรัพย์บางอย่าง เพื่อชำระหนี้และนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เช่น ที่ดิน รถยนต์ มีการนำเงินไปลงทุนในตราสารทางการเงินเพื่อได้รับดอกเบี้ย เงินปันผล แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของการฝากเงินกับธนาคาร เพราะไม่ค่อยมีความรู้ในการลงทุนมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nainamat and Huttasin (2019) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเป้าหมายการออมเพื่อใช้จ่ายเมื่อมีความจำเป็น/ฉุกเฉิน มีการออมในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์ มีการลงทุนในธุรกิจส่วนตัวแต่ยอมรับความเสี่ยงได้ในระดับต่ำ และมีการบริหารความเสี่ยงโดยการเก็บออมเป็นเงินฝากธนาคาร

สรุป

สรุปผลการวิจัยเรื่อง การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัตตคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า

ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ลดลงอย่างมาก มัตตคุเทศก์เริ่มมีการปรับตัว โดยการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง ดังจะเห็นได้จากการมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนลดลงอย่างมาก ไม่มีการ

ออมหรือการลงทุนเพิ่มขึ้น และเนื่องจากมัลคิเทศก์ไม่มีรายได้เข้ามาเหมือนช่วงก่อนการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มีการก่อกู้หนี้เพิ่มขึ้น

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ หารายได้จากงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับมัลคิเทศก์ด้วยตนเอง มีการเรียนรู้และทำธุรกิจใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน ไม่มีการออมหรือการลงทุน มีการวางแผนบริหารจัดการเงินด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการเงินส่วนบุคคลเพื่อป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต มีการตั้งเป้าหมายระยะยาว (ระยะเวลามากกว่า 5 ปี) แนวทางในการบริหารจัดการเงินส่วนบุคคล คือ เน้นความมั่นคงทางการเงิน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลคือตนเอง

มัลคิเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 3.1) ด้านการจัดการรายได้: มีการหารายได้เพิ่มเติมโดยทำอาชีพเสริม มีการแบ่งสัดส่วนรายได้ต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีการพยายามหารายได้จากงานที่เกี่ยวข้องกับงานมัลคิเทศก์ 3.2) ด้านการจัดการค่าใช้จ่าย: มีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น มีการทบทวนรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน และ มีการจัดบันทึกและทำบัญชีรายรับรายจ่ายแต่ละเดือน 3.3) ด้านการจัดการการออมหรือการลงทุน: มีการวางแผนและตั้งเป้าหมายในการออมหรือการลงทุน มีการจัดสรรเงินออมหรือเงินลงทุนไว้ก่อนใช้จ่าย และ มีการออมและการลงทุนหลายช่องทาง 3.4) ด้านการจัดการหนี้สิน: มีการสำรวจหนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมด มีการจัดลำดับการปิดหนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมด และไม่ก่อหนี้สินใหม่เพิ่ม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของมัลคิเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) ภาครัฐควรเข้ามาช่วยเหลือมัลคิเทศก์ เพราะมัลคิเทศก์เป็นอาชีพที่มีความสำคัญในการนำเงินเข้ามาในประเทศอย่างมาก เช่น การจัดสวัสดิการการรักษาพยาบาล การเดินทาง รวมไปถึงการกู้เงินจากสถาบันการเงิน เพราะอาชีพมัลคิเทศก์ เป็นอาชีพที่กู้เงินจากสถาบันการเงินได้ค่อนข้างยาก เพราะไม่มี สลิปเงินเดือน และมีรายได้ที่ไม่แน่นอน

2) ภาครัฐอาจมีการจัดงานนิทรรศการเกี่ยวกับ สินค้าและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยขึ้น เพื่อดึงดูดให้ต่างชาติสนใจ และอยากเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น

3) ภาครัฐควรส่งเสริมให้มัลคิเทศก์เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้มัลคิเทศก์เป็นอาชีพที่มีเงินเดือนหรือมีรายได้ประจำ เพื่ออำนวยความสะดวกในการรับสวัสดิการต่าง ๆ ของภาครัฐมากยิ่งขึ้น

4) ควรมีหน่วยงานด้านสุขภาพจิตเข้ามาให้ความรู้ คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษา การดูแลสุขภาพจิตและการบริหารจัดการจิตใจและอารมณ์ ของมัลคิเทศก์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มัลคิเทศก์มีแนวทางในการบริหารจัดการจิตใจและอารมณ์ของตนเอง ให้ผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่องการเงินส่วนบุคคลของมัลคิเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีขนาดของประชากรค่อนข้างเล็ก ดังนั้น อาจจะศึกษาเพิ่มเติม ในกลุ่มตัวอย่างมัลคิเทศก์ทั่วประเทศไทย ซึ่งอาจจะได้ข้อค้นพบหรือแนวทางการในการบริหารการเงินส่วนบุคคลของมัลคิเทศก์ และอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่องการบริหารการเงินส่วนบุคคลของมัคคุเทศก์ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- มัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เพราะมองว่าการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไม่มีความจำเป็นและไม่มีความสำคัญ

- มัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ทางการเงิน การออม และการลงทุนไม่มากนัก มีการออมเงิน เพียงแค่การฝากเงินกับธนาคารเท่านั้น มีการลงทุนที่ค่อนข้างน้อย ดังนั้น มัคคุเทศก์ควรได้รับการส่งเสริม และให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารการเงินส่วนบุคคลให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการออมและการลงทุน และควรให้ความสำคัญกับการวางแผนบริหารจัดการเงินไว้ใช้จ่ายในอนาคต เพราะอนาคตอาจจะมีเหตุการณ์ที่เลวร้ายแบบนี้ เกิดขึ้นอีกก็เป็นได้

- ผู้ที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ควรมีแหล่งรายได้ที่หลากหลายช่องทาง หรือมีการนำเงินที่ได้รับไปลงทุนต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าของเงินให้มากขึ้นต่อไป

References

- Admission Premium. (2017). *Tour Guide or Guide What Do They Do? How Much their Income?*.
<https://www.admissionpremium.com/hotel/news/3144>
- Amazing Thailand. (2022). *Guidance for Chiangmai*. <https://thai.tourismthailand.org>
- Chanthanasiri, S. (2020). *Personal Financial Management of Civil Servants under the Ministry of Education Retired at the End of the Fiscal year 2019*. Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University.
- Department of Disease Control. (2021). *Economic and Social Impact of COVID-19 Pandemic in World and Thailand*. <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1177420210915075055.pdf>
- Division of Tourism Business and Guide Registration North Center. (2022). *Statistic of Tours*.
https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411
- Ministry of Tourism and Sports. (2022). *Tourist Statistics*. https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411
- Nainamat, K., & Huttasin, N. (2019). Personal Financial Management Behaviors of Employees in Local Administrative Organizations in Khemarath District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Management Science, Ubon Ratchathani University*, 8(16), 32–51.
https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jms_ubu/article/view/178354

Sektrakul, K. (2010). *Personal Finance Planning: When People Wealth Nation will Wealth too*. SET.

<https://member.set.or.th/set/education/knowledgedetail.do?contentId=535&type=article>

Teeratansirikool, L. (2020). Personal Finance Management Techniques in Crisis. *Journal of*

Management Science Review, 7(2), 150–163. <https://kuojs.lib.ku.ac.th/index.php/jfam/>

[article/view/4089](https://kuojs.lib.ku.ac.th/index.php/jfam/article/view/4089)

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper and Row.

Yuwasute, P. (2014). *Guide*. <http://payomyuvasuta1.blogspot.com/2011/10/blog-post.html>